

Zagreb, 26. svibnja 2012.

Odgovor na upite pristupnika, njihovih roditelja i nastavnika o ispitu iz Hrvatskoga jezika na državnoj maturi

Ispiti državne mature imaju dvojaku funkciju – istovremeno su i izlazni ispiti (ispitati učenička postignuća) i ulazni (selektirati pristupnike pri upisima na fakultete). Ispit iz Hrvatskoga jezika jedan je od triju temeljnih ispita državne mature i konstrukcija zadataka i testa zahtjevan je i složen posao u koji su uključeni srednjoškolski i sveučilišni nastavnici (kao sastavljači i kao recenzenti) i psihometričari. Sastavljanje zadataka, njihova težina, pokrivenost nastavnih područja nije slučajna nego uvjetovana ponajprije obrazovnih ishodima navedenima u Ispitnome katalogu iz Hrvatskoga jezika (koji proizlazi iz službenih nastavnih programa, i onih za gimnazije i onih za četverogodišnje strukovne škole). Važno je naglasiti da su obrazovni ishodi u velikoj mjeri reducirali obrazovne sadržaje službenih programa i na taj način olakšali pripremu za ispit iz Hrvatskoga jezika.

Prvi dio ispita iz Hrvatskoga jezika sastoji se od osam polaznih tekstova u kojima su obuhvaćeni različiti književni rodovi i različite književne vrste. Uvršteni su tekstovi iz različitih stilskih razdoblja, a može se primijetiti da se u odabiru tekstova naglasak stavio na one nastale u 20. stoljeću koji čine 50% polaznih tekstova. U prvome dijelu testa, uz povijest i teoriju književnosti, ispituje se vještina čitanja s razumijevanjem.

Svaka interpretacija uključuje čitanje i razumijevanje teksta, a katalog jasno propisuje razinu interpretacije za pojedine autore i njihova djela. Zadatci s polaznim tekstom usmjereni su prema razumijevanju, a ne prema učenju interpretacije napamet. Od 40 zadataka s polaznim tekstom 28 je zadataka za procjenu razumijevanja teksta. Ti zadatci ne zahtijevaju prethodna znanja. Razumijevanje teksta uključuje i poznavanje denotativnoga i konotativnoga značenja riječi, prepoznavanje pitanja/problema koje tekst postavlja, uočavanje odnosa među likovima, uočavanje jezičnih nijansi, uočavanje stilističkih nijansi i različite druge elemente. Nastava književnosti počiva upravo na književnome predlošku i njegovu razumijevanju, tako se i zadatci ovoga ispita temelje na odlomcima iz književnih djela.

U dijelu testa koji ispituje područje književnosti naglasak je na teoriji i povijesti književnosti, tj. na znanjima koja učenici stječu tijekom školovanja.

U pitanjima iz područja jezika obuhvaćeno je gradivo nastave jezika iz svih četiriju razreda, u skladu s ispitnim katalogom (tri pitanja iz gradiva prvoga razreda, sedam iz drugoga, šest iz trećega te četiri pitanja koja proizlaze iz programa četvrtoga razreda). U zadatcima se traži razumijevanje jezičnih sadržaja i primjena znanja.

Ovaj test prvi je dio ispita iz Hrvatskoga jezika na državnoj maturi. Drugi dio ispituje vještinu čitanja i vještinu pisanja (školski esej) i svaki od tih dvaju dijelova ima 50% u ukupnome broju bodova.